

Εισαγωγικό σημείωμα της επιστημονικής επιμελήτριας

Η έναρξη της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιμετωπίζεται ως μία από τις πιο σημαντικές μεταβάσεις στη ζωή ενός παιδιού και μια μεγάλη πρόκληση για την πρώιμη παιδική ηλικία. Η αρχική επιτυχία στο σχολείο, σε σχέση τόσο με την κοινωνικοποίηση του παιδιού όσο και με τη νοητική του ανάπτυξη, οδηγεί σε έναν κύκλο βιωμένης επιτυχίας (Burrell & Bubb, 2000), ο οποίος μπορεί να είναι ένας σημαντικός παράγοντας που θα καθορίσει την προσαρμογή του παιδιού στις απαιτήσεις του σχολικού περιβάλλοντος και τη μελλοντική του πρόοδο και ευημερία (Ghaye & Pascal, 1989). Πολλές σύγχρονες έρευνες υποστηρίζουν ότι ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά θα βιώσουν τις μεταβάσεις από το ένα πλαίσιο κοινωνικοποίησης στο άλλο όχι μόνο θα κάνει τη διαφορά στην αρχή, αλλά μπορεί επίσης να έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις αφού, όταν τα παιδιά αισθάνονται και βιώνουν την επιτυχία σε αυτή την πρώτη μετάβαση, είναι πιθανό να επηρεαστούν θετικά και οι εμπειρίες που θα ακολουθήσουν (Fabian & Dunlop, 2002· Dunlop & Fabian, 2003).

Πολλές ερμηνείες και ορισμοί έχουν δοθεί για την έννοια της μετάβασης (Kagan & Newman, 1998). Η μετάβαση έχει οριστεί ως η «διαδικασία της μετακίνησης ή της αλλαγής από ένα περιβάλλον σε ένα άλλο» (Rous & Hallam, 2006), ενώ αναγνωρίζεται με τη σημασία του περάσματος από έναν «γνωστό» σε έναν «άγνωστο κόσμο» και περιέχει σύνθετες και διαδοχικές αλλαγές, οι οποίες επηρεάζουν συνολικά την ατομική και την κοινωνική ζωή. Ειδικά για την παιδική ηλικία, υπάρχουν πολλές θεωρήσεις και έρευνες που χαρακτηρίζουν την περίοδο αυτή ως «ιεροτελεστία της μετάβασης» (van

Genner, 1960), ως «διέλευση των συνόρων» (Campbell Clark, 2000) και ως «τελετές του ιδρύματος» (Webb, Schirato, & Danaheer, 2002). Κάποιες άλλες προσεγγίσεις, όπως είναι η «θεωρία της διάρκειας της ζωής», τοποθετούν τα παιδιά και τις οικογένειες στο πλαίσιο των κοινωνικών δομών, των πολιτισμών και των πληθυσμών που τους επηρεάζουν με την πάροδο του χρόνου και με την αλλαγή του τόπου (Dunlop, 2002). Έρευνες που προβάλλουν τις προοπτικές των παιδιών μέσω των μεταβάσεων αναγνωρίζονται ολοένα και περισσότερο (James, Jenks & Prout, 1998· Qvortrup, Bardy, Sgritta & Wintersberger, 1994) στο πλαίσιο της κοινωνικο-πολιτιστικής ευημερίας και της κατανόησης της συνέχειας των προγραμμάτων σπουδών (Dockett & Perry, 1999· Dunlop, 2002).

Σε ό,τι αφορά τη μετάβαση στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ως «μετάβαση» ορίζεται η διαδικασία της αλλαγής που βιώνουν τα παιδιά από το ένα πλαίσιο ή από το ένα στάδιο της εκπαίδευσης στο άλλο (Fabian & Dunlop, 2002). Επιπλέον, η μετάβαση αυτή συχνά ερμηνεύεται μέσα από μια οικολογική αντίληψη (Bronfenbrenner, 1979) και περιλαμβάνει, σε μια αλληλένδετη σειρά, τα οικοσυστήματα του σπιτιού, του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου, μέσα στα οποία τα παιδιά περνούν τα πρώτα χρόνια της εκπαίδευσής τους.

Οι αλλαγές στις σχέσεις των παιδιών, στο στυλ διδασκαλίας, στο σχολικό περιβάλλον, στον χώρο, στον χρόνο, στην αντίληψή τους για τη μάθηση προσδιορίζουν τις συνέχειες ή τις ασυνέχειες των μεταβάσεων (Fabian & Dunlop, 2005). Ειδικότερα, η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο σηματοδοτεί ένα νέο και εξαιρετικά σημαντικό στάδιο στην εξέλιξη τόσο του ίδιου του παιδιού όσο και της οικογένειάς του, και για τον λόγο αυτό θεωρείται μια από τις κρίσιμότερες περιόδους της παιδικής ηλικίας. Την περίοδο αυτή σημειώνονται έντονες αλλαγές τόσο στην προσωπικότητα του παιδιού όσο και στο οικογενειακό και το κοινωνικό περιβάλλον του, με αποτέλεσμα το παιδί να εκτίθεται σε μια μεγάλη ποικιλία γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών απαιτήσεων και προκλήσεων. Αυτές οι αλλαγές αφορούν, μεταξύ άλλων, την αύξηση του αριθμού των μαθητών στην τάξη, το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα παραμονής του παιδιού μέσα στη σχολική αίθουσα, τις αλλαγές στον τρόπο και τον βαθμό εμπλοκής των

γονέων, την αύξηση των προσδοκιών για ατομική εργασία, το διαφορετικό περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών και τη διαφοροποίηση του τρόπου διδασκαλίας και προσέγγισης των μαθητών από τον εκπαιδευτικό (Love, Logue, Trudeau & Thayer, 1992· Shore, 1998 · Σακελλαρίου, 2012).

Τα νήπια είναι έτοιμα να ακολουθήσουν επιτυχημένες μαθησιακές εμπειρίες στο δημοτικό σχολείο όταν υπάρχει μια θετική αλληλεπίδραση ανάμεσα στα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά τους, στις σχολικές πρακτικές και στην οικογενειακή και την κοινοτική υποστήριξη (Pianta & Kraft-Sayre, 2003). Η συνέπεια, η συνέχεια και η σταθερότητα στους παιδαγωγικούς στόχους, καθώς επίσης η συμφωνία νηπιαγωγείου, δημοτικού σχολείου και οικογένειας στις βασικές θέσεις της αγωγής και εκπαίδευσης του παιδιού θεωρήθηκε ότι εμποδίζουν τα ρήγματα της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Κατά συνέπεια, η ομαλή μετάβαση έχει έναν καθοριστικό μεσολαβητικό ρόλο στην προσαρμογή του παιδιού, με βασικό στόχο να βοηθήσει τα παιδιά να υιοθετήσουν μια θετική στάση απέναντι στον κόσμο του σχολείου και της ζωής.

Ο αντίκτυπος των μεταβάσεων στη ζωή των μικρών παιδιών, καθώς εισέρχονται στο δημοτικό σχολείο, βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό σε μια προσέγγιση του δυτικού μοντέλου της εκπαίδευσης, σύμφωνα με την οποία τα μικρά παιδιά και οι οικογένειές τους έχουν ολοένα και περισσότερο δικαιώματα πρόσβασης στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Με βάση την κυρίαρχη κουλτούρα για μια εκπαίδευση για όλους, υπάρχει μια κοινή γλώσσα και κατανόηση για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (Dahlberg, Moss & Pence, 1999), η οποία περιλαμβάνει την προώθηση της ανάπτυξης του παιδιού, τη διασφάλιση της ετοιμότητάς του για το σχολείο και για τη μάθηση, «σχολεία έτοιμα» για το παιδί (Broström, 2002) και την εστίαση στις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων θεωρούνται δείκτες της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Η έλλειψη συναισθηματικής ευημερίας μπορεί να προκαλέσει ανησυχία και άγχος, που οδηγούν στην επιθετικότητα, την κούραση ή την απόσυρση, με αποτέλεσμα να μειώνεται η ικανότητα μάθησης των παιδιών (Featherstone, 2004). Τα παιδιά σε τέτοιες περιπτώσεις αισθάνονται δυσαρεστημένα, αποπροσανατολισμένα (Fisher, 1996), με αποτέλεσμα να

δημιουργούνται προβλήματα που έχουν αντίκτυπο στη δέσμευση, στα κίνητρα και στη συμπεριφορά τους (Kienig, 2002). Όλες οι αλλαγές του περιβάλλοντος, των πόρων, των προγραμμάτων σπουδών, της θεσμικής κουλτούρας, των παιδαγωγικών προσεγγίσεων και των μορφών αλληλεπίδρασης στην τάξη έχουν μεγάλο αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά ανταποκρίνονται κατά το πρώτο σημαντικό χρονικό διάστημα της αλλαγής του πλαισίου εκπαίδευσης στο δημοτικό σχολείο.

Πολλές έρευνες (Margetts, 1999, 2000· Peters, 1999) επισημαίνουν τους παράγοντες που είναι σημαντικοί για τη διευκόλυνση της ομαλής μετάβασης στο δημοτικό σχολείο και οι οποίοι θεωρούνται ζωτικής σημασίας για την περαιτέρω επιτυχία των παιδιών (Love, Logue, Trudeau & Thayer, 1992). Ο Laurent (2000) παρατηρεί ότι, όπου υπάρχει «καλή διευθέτηση στο πρώτο έτος στο σχολείο», αυτό καθορίζει την πορεία των παιδιών αργότερα. Άλλες ερευνητικές προσεγγίσεις επισημαίνουν την επιτακτική ανάγκη για ομαλή μετάβαση στα πρώτα χρόνια της ζωής των παιδιών, προκειμένου να τους «παράσχουν ένα υγιές ξεκίνημα που να τα ετοιμάζει για το σχολείο και αργότερα για τη ζωή» (Kagan & Neuman, 1998).

Προκειμένου να ερμηνεύσουμε και να κατανοήσουμε καλύτερα τη διαδικασία της μετάβασης, υπάρχουν πολλά θεωρητικά πλαίσια τα οποία είναι χρήσιμα και υποστηρίζουν αυτή τη διαδικασία. Πρόκειται για το αναπτυξιακό οικολογικό μοντέλο, το μοντέλο του οικογενειακού άγχους και το εννοιολογικό μοντέλο για τη μετάβαση, τα οποία περιγράφουμε συνοπτικά στη συνέχεια.

1. Το *οικοσυστημικό-αναπτυξιακό μοντέλο* (Bronfenbrenner, 1986· Bronfenbrenner & Morris, 2006), το οποίο υιοθετείται συχνότερα, αντιμετωπίζει το νήπιο ολιστικά, εμπλέκοντας στη διαδικασία της μετάβασης τόσο το σχολικό όσο και το οικογενειακό περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τη σταθερότητα και τη δυναμική των σχέσεων μεταξύ σχολείου, οικογένειας και κοινότητας, καθώς το παιδί μετακινείται από το νηπιαγωγείο προς το δημοτικό σχολείο.

Η μετάβαση στο σχολείο, σύμφωνα με το αναπτυξιακό μοντέλο, σημαίνει όλες εκείνες τις στρατηγικές και διαδικασίες που έχουν σκοπό: (α) τη διασφάλιση της ομαλής εισόδου και προσαρμογής των νηπίων στο δημοτικό

σχολείο· (β) την εξασφάλιση συνέχειας μέσα από δραστηριότητες που γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ οικογένειας, νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου· και (γ) τη σύνδεση της ανάπτυξης του παιδιού με τους κοινωνικούς φορείς, τις υπηρεσίες οικογενειακής υποστήριξης και γενικότερα με το σύστημα της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης.

2. Το *μοντέλο του οικογενειακού άγχους*, που αφορά την προσαρμογή και τη ρύθμιση του παιδιού (Bomar & Cooper 1996· DeMarco, Ford-Gilboe, Friedmann, McCubbin, & McCubbin, 2000), εστιάζει στις δυνάμεις και τις αδυναμίες της οικογένειας και στα σημεία όπου παρουσιάζονται δυσκολίες. Περιλαμβάνει επίσης το μοντέλο της λειτουργικότητας της οικογένειας, το οποίο εξετάζει με ποιον τρόπο η οικογένεια εκτιμά καταστάσεις, επιλύει προβλήματα και αξιοποιεί τις δεξιότητες των παιδιών. Η συγκεκριμένη προσέγγιση διερευνά πώς μια οικογένεια προσαρμόζεται αρχικά σε μια αλλαγή και πώς ανακτά τις δυνάμεις της ύστερα από μια κρίση. Το άγχος της προσαρμογής στη διαδικασία της μετάβασης μειώνεται με τον ρόλο που αναλαμβάνουν οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν την οικογένεια ώστε να αντιμετωπίσει το στρες και τις προσδοκίες της κατά τη διαδικασία της μετάβασης. Οι ειδικοί και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναπτύξουν ένα σχέδιο και μια στρατηγική μαζί με την οικογένεια για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες και τις ανησυχίες της. Στο πλαίσιο αυτό υπογραμμίζεται η σημασία της επικοινωνίας, της ενεργητικής συμμετοχής και των καλά πληροφορημένων οικογενειών για την εξασφάλιση της ομαλής μετάβασης.

3. Το *ενοσιολογικό μοντέλο για τη μετάβαση* (Rous & Hallam, 2006· Rous, Myers & Stricklin, 2007) αναπτύχθηκε για την κατανόηση της πολυπλοκότητας της μετάβασης των παιδιών με αναπηρία και των οικογενειών τους. Βασίζεται σε έναν συνδυασμό δύο θεωρητικών πλαισίων, των οικολογικών και των οργανωτικών θεωριών των οικοσυστημάτων. Το μοντέλο αυτό περιλαμβάνει δύο διακριτά επίπεδα. Το πρώτο αντικατοπτρίζει το παραδοσιακό οικολογικό μοντέλο και τονίζει τους πολλούς περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Το δεύτερο επίπεδο περιλαμβάνει τρεις συγκεκριμένους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία της μετάβασης, που είναι οι εξής:

- Οι μεταβλητές επιρροής μεταξύ των διάφορων φορέων, ένα υποστηρικτικό τρίγωνο υποδομής, επικοινωνίας και σχέσεων και η ακολουθία της συνέχειας.
- Οι πρακτικές μετάβασης και οι δραστηριότητες.
- Τα αποτελέσματα που σχετίζονται με την προσαρμογή του παιδιού και την προετοιμασία της οικογένειας.

Ο Rous και οι συνεργάτες του (2007) παρουσιάζουν το μοντέλο αυτό ως ένα μέσο για να σχεδιαστούν υποστηρικτικές δραστηριότητες μετάβασης, ως πλαίσιο για μέτρηση των αποτελεσμάτων και επίσης για τον σχεδιασμό μελλοντικών ερευνητικών μελετών για την κατανόηση της μετάβασης των παιδιών με ειδικές ανάγκες και των οικογενειών τους.

Τα παραπάνω τρία μοντέλα παρουσιάζουν ομοιότητες:

- Εξετάζουν τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν το παιδί και την οικογένεια στη διαδικασία της μετάβασης.
- Αναγνωρίζουν τη μετάβαση ως μια διαδικασία που συμβαίνει στον χρόνο και όχι σε μια χρονική στιγμή.
- Οι βασικές έννοιες για τη μετάβαση βασίζονται στο οικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner.

Οι διαφορές που παρουσιάζουν τα μοντέλα αυτά εστιάζονται στα εξής σημεία:

- Το εννοιολογικό μοντέλο για τη μετάβαση αναφέρεται ειδικά στη μετάβαση παιδιών με αναπηρία και στις οικογένειές τους κατά την πρώιμη παιδική ηλικία.
- Στο μοντέλο του οικογενειακού άγχους, η οικογένεια βρίσκεται στον πυρήνα της έρευνας, σε αντίθεση με τα άλλα μοντέλα όπου οι επιρροές είναι πολλές και διαφορετικές για το παιδί και την οικογένειά του.

Οι διαφορές αυτές φαίνεται πως συνιστούν τα σημεία έμφασης του κάθε μοντέλου και δεν επηρεάζουν τη διαδικασία της μετάβασης, δεδομένου ότι η οικογένεια είναι ένας βασικός παράγοντας που περιλαμβάνεται τόσο στο οικολογικό όσο και στο εννοιολογικό μοντέλο για τη μετάβαση. Από την άλλη μεριά, η ευρύτερη κοινότητα φαίνεται ότι επηρεάζει σημαντικά το οικογενειακό άγχος. Αν και υπάρχουν διαφορές μεταξύ των μοντέλων,

τα κοινά σημεία τους που επηρεάζουν το παιδί και την οικογένειά του είναι πολλά. Βασικά ζητήματα όπως η ατομική ανάπτυξη του παιδιού, οι σχέσεις μεταξύ των παιδιών, η βοήθεια από διάφορους φορείς και πώς μπορούν να στηρίξουν καλύτερα την οικογένεια, και ο χρόνος που απαιτεί αυτή η διαδικασία είναι παράγοντες κοινοί που επανεξετάζονται στην ερευνητική βιβλιογραφία προκειμένου να βρεθούν λύσεις για τον σχεδιασμό της παρέμβασης και τη βελτίωση των πρακτικών για μια ομαλή μετάβαση.

Η συμφωνία και συνεργασία όλων των φορέων μπορεί να καθοδηγήσει τη διαδικασία της ομαλής μετάβασης:

- Καθορίζοντας δράσεις, ρόλους και αρμοδιότητες των μελών της ομάδας (Forest et al., 2004).
- Παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς πόρους κάθε φορέα (Rous & Hallam, 2006).
- Ορίζοντας τα χρονικά πλαίσια για τις δραστηριότητες που υποστηρίζουν μια ομαλή μετάβαση (Forest et al., 2004).

Είναι προφανές ότι υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία μέτρησης του αποτελέσματος της ομαλής μετάβασης, μεταξύ των οποίων η αντίληψη των παιδιών για την επιτυχία (Kemp, 2003), παράγοντες που αφορούν το παιδί και την οικογένεια, την εκπαιδευτική πολιτική και τη διοίκηση του σχολείου, το νέο σχολικό περιβάλλον. Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα αναγνωρίζει ως σημαντικούς παράγοντες κυρίως εκείνους που αφορούν το παιδί και την οικογένεια, κάτι που είναι αποτέλεσμα του μειωμένου αριθμού προγραμμάτων μετάβασης στα ελληνικά σχολεία και της έλλειψης γνώσης. Οι οικογένειες θα πρέπει να υποστηρίζονται κατά τη διαδικασία της μετάβασης και να ενισχύεται η συμμετοχή τους. Η εμπιστοσύνη και οι θετικές σχέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων στη διαδικασία της μετάβασης μπορούν να βοηθήσουν τις οικογένειες να μειώσουν το άγχος της μετάβασης (Rosenkoetter, Schroeder, Rous, Hains, Shaw, & McCormick, 2009). Η συμβουλευτική της οικογένειας κατά τη μεταβατική περίοδο θεωρείται απαραίτητη για τη συναισθηματική υποστήριξη και τη βελτίωση του ρόλου τους ως γονέων. Οι οικογένειες έχουν την ανάγκη υποστήριξης, συνεχούς και έγκυρης ενημέρωσης, καλύτερης γνώσης και εμπειρίας για τα σχολεία όπου θα φοιτήσουν στο μέλλον τα

παιδιά τους και ευκαιρίες να συζητούν τις προσδοκίες τους με την έναρξη του σχολικού έτους.

Σύμφωνα με το παραπάνω πλαίσιο, οι γνώσεις, οι πεποιθήσεις και οι αξίες του εκπαιδευτικού συμβάλλουν καθοριστικά στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού περιβάλλοντος μάθησης και επιδρούν στην ομαλή μετάβαση του παιδιού και της οικογένειάς του από το ένα πλαίσιο εκπαίδευσης στο άλλο και στη δημιουργία «ενός σχολείου για όλους».

Όλα αυτά βρίσκονται σε πλήρη συμφωνία με όσα υποστηρίζονται στη διεθνή βιβλιογραφία, η οποία τοποθετεί το ζήτημα της μετάβασης σε ένα ευρύ πλαίσιο και προσδιορίζει (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 1999) τα δικαιώματα των παιδιών σε σχέση με την ομαλή μετάβαση ως το δικαίωμα της μετάβασης χωρίς άγχος από το ένα σύστημα στο άλλο, το δικαίωμα της αδιάλειπτης συνέχειας στις εκπαιδευτικές εμπειρίες και, βεβαίως, το δικαίωμα εξασφάλισης ευκαιριών στα παιδιά για επιτυχίες. Είναι εντυπωσιακό πόσο πολλά γνωρίζουμε, και από τη διεθνή βιβλιογραφία, για τις μεταβάσεις, αλλά και πόσο ανησυχητικό είναι να βλέπουμε ότι πολύ συχνά αυτή η γνώση δεν λαμβάνεται υπόψη όταν τα παιδιά κάνουν τις μεταβάσεις τους, από τη γέννησή τους μέχρι τη μέση σχολική ηλικία.

Στο πλαίσιο αυτών των προβληματισμών για καλύτερη προσέγγιση της ομαλής μετάβασης του παιδιού και επιθυμώντας να συμβάλουμε στο διδακτικό και εκπαιδευτικό έργο των παιδαγωγών και των μελλοντικών εκπαιδευτικών της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, ώστε να είναι σε θέση να διασφαλίσουν μια συνέχεια μεταξύ προσχολικής και πρώτης σχολικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο μιας ομαλής μετάβασης, επιμεληθήκαμε την ελληνική έκδοση του βιβλίου της Liz Brooker *Supporting transitions in the early years*. Το σύγγραμμα αυτό αποτελεί αναμφίβολα μια εμπειριστατωμένη πρόταση για κάθε εκπαιδευτικό που αναζητεί θεωρήσεις και προοπτικές για να βελτιώσει τις πρακτικές επιλογές του και να συμβάλει έτσι στην ομαλή μετάβαση των παιδιών. Η οργάνωση του συγγράμματος απέχει πολύ από τις οδηγίες των ειδικών και τις «παιδαγωγικές συνταγές». Βασίζεται στη βαθιά κατανόηση της παιδαγωγικής διαδικασίας και της μετάβασης των μικρών παιδιών από το ένα πλαίσιο κοινωνικοποίησης στο άλλο, με στόχο την καλύτερη δυνατόν υποστήριξη της μάθησης από τα

πρώτα προσχολικά χρόνια, έχοντας απόλυτη γνώση του αντίκτυπου που μπορεί να έχουν αυτές οι μεταβάσεις στη μαθησιακή ικανότητα και στην ευημερία των παιδιών.

Η Liz Brooker, μέσα από τις σελίδες αυτού του συγγράμματος, μας υπενθυμίζει ότι «αντί να αναπολούμε μια υποτιθέμενη πιο σταθερή εποχή, πρέπει να θυμίζουμε στον εαυτό μας τα οφέλη που έχουν τα παιδιά που μεγαλώνουν στον 21ο αιώνα, τις συνεχείς ευκαιρίες που τους προσφέρονται ώστε να έρθουν σε επαφή με νέες ιδέες, να αποκτήσουν νέες γνώσεις και δεξιότητες και να αναπτύξουν την ικανότητά τους να διαχειρίζονται και να αξιοποιούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα νέα περιβάλλοντα. Αυτή την οπτιμιστική προοπτική την οφείλουμε στα μικρά παιδιά».

Εκτίμησή μας είναι ότι στο βιβλίο της Liz Brooker γίνεται μια προσπάθεια σύζευξης θεωρίας, έρευνας και πράξης, και θέλουμε να πιστεύουμε ότι με την επιμέλεια αυτής της έκδοσης θα προσφέρουμε στον Έλληνα εκπαιδευτικό νέες θεωρήσεις και προοπτικές προκειμένου να αναβαθμίσει και να βελτιώσει τις πρακτικές του που αφορούν την ομαλή μετάβαση του παιδιού. Με δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικοί αποτελούν δυνάμει το μοναδικό και το πλέον σημαντικό κεφάλαιο για την επίτευξη του οράματος της κοινωνίας της μάθησης, το σύγγραμμα αυτό συνιστά ελάχιστη προσφορά στο έργο τους, το οποίο είναι να βοηθούν τους μαθητές τους να μαθαίνουν μέσα από την ομαλή μετάβαση από το ένα πλαίσιο στο άλλο. Το σύγγραμμα συμβάλλει προς την κατεύθυνση που υποδεικνύει ο Bernstein (1970: 31): Για να γίνει η κουλτούρα του εκπαιδευτικού μέρος της συνείδησης του παιδιού, θα πρέπει πρώτα η κουλτούρα του παιδιού να μπει στη συνείδηση του εκπαιδευτικού.

Κλείνοντας αυτό το εισαγωγικό σημείωμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Γιάννα Σκαρβέλη για την υπομονή και την πιστή απόδοση του κειμένου στην ελληνική γλώσσα, καθώς και τις εκδόσεις Πεδίο για την όλη υποστήριξή τους στην προσπάθεια αυτή.

Μαρία Σακελλαρίου
marisak@uoi.gr
Φθινόπωρο 2015